

Bestemmingsplan Noord-West-Oss - 2013

Bijlage 5

Natuurwaarden

Bijlage E Natuurwaarden

1. Quickscan Flora en Fauna Gildeterrein

Kroesen , Sandra

Van: Sanders, Ingrid

Verzonden: 07 maart 2012 16:59

Aan: Kroesen , Sandra

Onderwerp: Definitieve rapportage onderzoek flora & fauna gildeterrein

Bijlagen: Attachments.zip

Dag Sandra!

Bijgaand de definitieve rapportage voor het ecologische onderzoek t.b.v. het gildeterrein.

Groeten, Ingrid

Ingrid Sanders

Coördinator integrale milieuadviesing | telnr.: 0412 - 629013 | Afdeling Bouwen, Wonen en Milieu

08-03-2012

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Gildeterrein Huizenbeemdweg Oss

Toetsing aan Flora- en faunawet
en Natuurbeschermingswet 1998

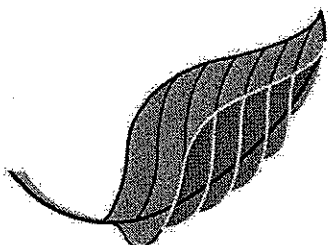

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Gildeterrein Huizenbeemdweg Oss

Toetsing aan Flora- en faunawet en
Natuurbeschermingswet 1998

R.P.W.H. Felix

In opdracht van: gemeente Oss

2 • februari 2012

Colofon

© 2012 Natuurbalans - Limes Divergens BV / gemeente Oss

Tekst en samenstelling: Rob Felix

Projectleiding: Rob Felix

Projectnummer: 12-019

In opdracht van: gemeente Oss

Foto's omslag: onderzoeksgebied

Wijze van citeren: Felix, R.P.W.H. 2012. Quick scan beschermde natuur. Gildeterrein Huizenbeemdweg Oss. Toetsing aan Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	METHODEN.....	7
2.1	Begrenzing onderzoeksgebied.....	7
2.2	Inventarisatie beschermde soorten.....	7
2.3	Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	8
3	TOETSING AAN FLORA- EN FAUNAWET.....	11
3.1	Flora.....	11
3.2	Vleermuizen.....	11
3.3	Overige zoogdieren.....	11
3.4	Broedvogels.....	12
3.5	Amfibieën en vissen.....	13
3.6	Overige soorten.....	13
4	CONCLUSIE.....	15
	BIJLAGE 1 INLEIDING IN DE FLORA- EN FAUNAWET.....	17

1 INLEIDING

Achtergrond

Gemeente Oss is voornemens een gildeterrein te realiseren op een perceel aan de Huizenbeemdweg te Oss.

Aanleiding

Ingrepen en activiteiten in het landschap kunnen leiden tot overtreding van verbodsbepalingen in de Nederlandse natuurwetgeving. In situaties waarin het gaat om ruimtelijke ingrepen zijn de volgende twee wetten van belang:

1. De *Flora- en faunawet* (in het vervolg Ffwet), die de bescherming regelt van plant- en diersoorten. Overtreding van de Ffwet ten aanzien van streng beschermde soorten¹ vereist mogelijk een ontheffing ad artikel 75.
2. De *Natuurbeschermingswet 1998* (in het vervolg Nbwet), die de bescherming regelt van natuurgebieden. Indien een project in strijd is met de instandhoudingdoelstellingen van een bepaald Natura 2000-gebied, is mogelijk een vergunning Nbwet noodzakelijk.

De ingreeplocatie ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied. Mogelijke overtredingen en ontheffingen van de Nbwet zijn niet aan de orde. De Nbwet komt in het vervolg van deze rapportage niet meer aan bod.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde soorten op de ingreeplocatie. Voorgenomen ingreep dient getoetst te worden aan de bepalingen in de Ffwet.

Probleemstelling

Een actueel en/of volledig verspreidingsbeeld van beschermde flora en fauna op de planlocatie ontbreekt. Het is als gevolg daarvan niet duidelijk of er een kans bestaat op overtreding van verbodsbepalingen van de Ffwet.

Opdrachtformulering

In opdracht van gemeente Oss heeft Bureau Natuurbalans - Limes Divergens BV een quick scan uitgevoerd naar:

- het mogelijke voorkomen van streng beschermde soorten op de ingreeplocatie;
- de mogelijke verplichtingen die bij realisatie van de voorgenomen plannen voortvloeien uit de bepalingen in de natuurwetgeving.

¹ Streng beschermde soorten: de zogenaamde 'overige soorten' uit tabel 2 en de strikt beschermde soorten uit tabel 3 van de *Flora- en faunawet*. Deze soorten vereisen bij activiteiten de te kwalificeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling, in geval van schade, mogelijk een ontheffing van de Ffwet. Soorten uit tabel 1 van de Ffwet hebben vrijstelling van ontheffing. Zie bijlage 2 voor een soortenoverzicht en beschermingsregimes.

Doelstelling

Doelstelling van de quick scan is beantwoording van onderstaande vragen:

1. Komen er op de ingreeplocatie streng beschermde soorten voor (tabel 2 en 3 Ffwet) of kunnen deze worden verwacht?
2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten?
3. Op welke wijze kunnen eventuele negatieve effecten beperkt of voorkomen worden?
4. Wordt vervolgonderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten noodzakelijk geacht?
5. Zal uiteindelijk een ontheffing van de Ffwet noodzakelijk zijn, voor welke soorten en onder welke voorwaarden?

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Flora- en faunawet. In hoofdstuk 4 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

2 METHODEN

2.1 BEGRENZING ONDERZOEKSGBIED

Figuur 1 toont de ligging van de ingreeplocatie en tevens onderzoeksgebied. De huidige situatie betreft een extensief beheerd weiland omgeven door een aarden wal (Figuur 2).

Figuur 1: Ligging van de ingreeplocatie (witte lijn).

2.2 INVENTARISATIE BESCHERMDE SOORTEN

Op 15 februari 2012 is het ingrepengebied bezocht door een ecooloog van Bureau Natuurbalans. Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de mogelijk aanwezige streng beschermde soorten.

Een dergelijke inschatting is gemaakt op basis van expert judgement, aan de hand van een beoordeling van aanwezige biotopen en habitats in combinatie met uitvoerige kennis over ecologische eisen en landelijke verspreiding van beschermde soorten en habitats.

Bij Vereniging Das & Boom zijn gegevens aangekocht over de aan- of afwezigheid van dassenburchten en waarnemingen van dassen in kilometerhokken 162-419 en 162-420.

Figuur 2: Beeld van de ingreeplocatie aan de Huizenbeemdweg te Oss: een extensief weiland omgeven door een aarden wal.

2.3 TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals hier het geval, gaat het bij toetsing aan de Flora- en faunawet om de soorten uit lijst 2 en 3 van de AMvB artikel 75 (zie Bijlage 1). Voor soorten uit lijst 1 van AMvB artikel 75 geldt vrijstelling van de verbodsbepalingen.

Voor uitvoering van ruimtelijke ingrepen waarbij beschermde soorten in het geding zijn, worden twee mogelijkheden geboden:

1. Mitigerende maatregelen
2. Ontheffingaanvraag

1. Mitigerende maatregelen

Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet door uitvoering van mitigerende maatregelen. Van belang is dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats gewaarborgd blijft.

Om zeker te zijn dat de voorgenomen maatregelen voldoende zijn, kunnen deze ter controle aan Dienst Regelingen worden voorgelegd. Indien voldoende wordt een beschikking gegeven waarin staat dat geen ontheffing nodig is, omdat voorgestelde maatregelen zijn goedgekeurd. Met deze beschikking kan worden aangetoond dat men zich houdt aan de Flora- en faunawet, bijvoorbeeld als iemand bezwaar maakt.

2. Ontheffingaanvraag

Is de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van een beschermde soort niet gewaarborgd, dan is een reguliere ontheffingsaanvraag nodig. Bij de beoordeling daarvan worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (alleen Tabel 3-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (Tabel 3-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

3 TOETSING AAN FLORA- EN FAUNAWET

3.1 FLORA

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Op de ingreeplocatie komen geen streng beschermde plantensoorten voor. Hiervoor ontbreekt geschikt habitat.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van vaatplanten worden niet overtreden. Een ontheffing van de Ffwet is niet aan de orde.

3.2 VLEERMUIZEN

Wettelijke status

Alle soorten vleermuizen zijn opgenomen in tabel 3 van de Ffwet. Binnen het leefgebied van vleermuizen zijn de volgende elementen beschermd:

- verblijfplaatsen,
- belangrijke vliegroutes,
- essentieel foerageergebied.

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in oude bomen en gebouwen. Over het algemeen zijn verblijfplaatsen van vleermuizen niet permanent bewoond. De dieren verplaatsen zich een aantal keer per jaar, waarbij ze periodiek terugkeren naar dezelfde verblijfplaatsen. Om die reden worden alle verblijfplaatsen (winterverblijfplaats, kraamkamer, tussenverblijfplaats, paarplaats) gerekend tot vaste verblijfplaatsen en zijn jaarrond beschermd, ook wanneer ze tijdelijk niet worden gebruikt.

Vliegroutes en foerageergebied die essentieel zijn voor het voortbestaan van een populatie worden eveneens gerekend tot onderdeel van een vaste rust- of verblijfplaats en zijn derhalve ook beschermd. Voor uitvoering van activiteiten die kunnen leiden tot negatieve beïnvloeding van een populatie geldt een ontheffingsplicht.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Op en langs de ingreeplocatie staan geen voor vleermuizen geschikte bomen en/of gebouwen. De bomen rondom het weilandperceel zijn te jong om voor vleermuizen geschikte holten te bevatten. Holten zijn dan ook niet waargenomen. De bomen rondom het ingrepengebied zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Het ingrepengebied kan niet worden beschouwd als essentieel foerageergebied voor bijzondere vleermuissoorten.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Realisatie van de ingreep leidt niet tot schade aan beschermde elementen van vleermuisleefgebied. Er is geen sprake van overtreding van de Ffwet.

3.3 OVERIGE ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In de omgeving van Oss komen dassen voor, echter niet binnen enkele kilometers van de ingreeplocatie (gegevens Das & Boom). Er kan worden uitgegaan van afwezigheid van das op de ingreeplocatie.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van das worden niet overtreden. Een ontheffing van de Ffwet is niet aan de orde.

3.4 BROEDVOGELS

Wettelijke status

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van half maart tot half juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk alle bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 11 van de Flora- en faunawet en zijn daardoor beschermd. Een nest is de woonplaats die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van de definitie van het begrip 'nesten' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoenen en niet-broedseizoenen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd. De nesten van roofvogels, uilen (uitgezonderd bosuil), gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaats' in artikel 11 van de Ffwet² (2009). Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, in principe jaarrond beschermd.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten wordt hieraan voldaan door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten de broedperiode niet onder de definitie 'nest' of 'vaste verblijfplaats' in artikel 11 van de Ffwet. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Jaarrond beschermde nesten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Er kan worden uitgegaan van de afwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten. Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest komen niet in het ingreepgebied voor.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Om overtreding van de Ffwet ten aanzien van verstoring van broedende vogels te voorkomen, dienen eventuele bomenkap en verwijdering van struweel plaats te vinden buiten de broedtijd van vogels: voor 15 maart of na 15 juli.

Indien bovenstaande maatregelen worden getroffen, treedt geen verstoring van broedende vogels op, en worden verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van vogels niet overtreden.

² Bron: Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. (Dienst Regelingen 2009)

3.5 AMFIBIEËN EN VISSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Streng beschermde amfibieën- en vissoorten komen niet op de ingreeplocatie voor. Hiervoor ontbreekt geschikt habitat.

Mogelijk komen er beschermde amfibieën en/of vissen voor in de nabijgelegen sloot. De sloot wordt echter niet geschaad.

Het ingrepengebied vormt geen geschikt landbiotoop voor amfibieën, daarvoor is de vegetatie en bodem te eenvormig en structuurloos; verstopplaatsen ontbreken.

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van amfibieën en vissen worden niet overtreden.

3.6 OVERIGE SOORTEN

De aanwezigheid van andere streng beschermde diersoorten op de ingreeplocatie ligt niet voor de hand. Hiervoor ontbreken geschikte habitats. Ten aanzien van overige groepen is dus evenmin sprake van overtreding van de Ffwet.

4 CONCLUSIE

In 2012 is door Bureau Natuurbalans – Limes Divergens een quick scan uitgevoerd in het kader van de voorgenomen realisatie van een gildeterrein aan de Huizenbeemdweg te Oss. De mogelijke aanwezigheid van krachtens de Flora- en faunawet streng beschermde soorten (lijst 2 en 3 Ffwet) is hierbij beoordeeld.

Op de ingreeplocatie komen geen streng beschermde soorten voor. Op basis van het ontbreken van geschikte biotopen en habitats kan ervan uit worden gegaan dat beschermde soorten ontbreken. Vervolgonderzoek is niet nodig.

Bij realisatie van de voorgenomen ingreep is van overtreding van de Flora- en faunawet geen sprake. Een ontheffing van de Ffwet is niet noodzakelijk.

Bij de uitvoering van de ingreep dient echter wel rekening te worden gehouden met broedende vogels. Deze mogen niet worden verstoord. Eventuele kap van bomen en/of verwijderen van struweel dient buiten de broedtijd te worden uitgevoerd, dus voor 15 maart of na 15 juli.

BIJLAGE 1 INLEIDING IN DE FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat **schadelijke effecten op beschermde soorten in principe verboden zijn**, tenzij uitdrukkelijk toegestaan: het "*nee, tenzij*"-principe. Onder bepaalde voorwaarden kan op grond van artikel 75 ontheffing worden verleend voor overtreding van de verbodsbepalingen van de Ffwet (zie Kader 1). Deze ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kader 1. Algemene verbodsbepalingen Ffwet

De algemene verbodsbepalingen zijn opgenomen in de artikelen 8 t/m 13.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

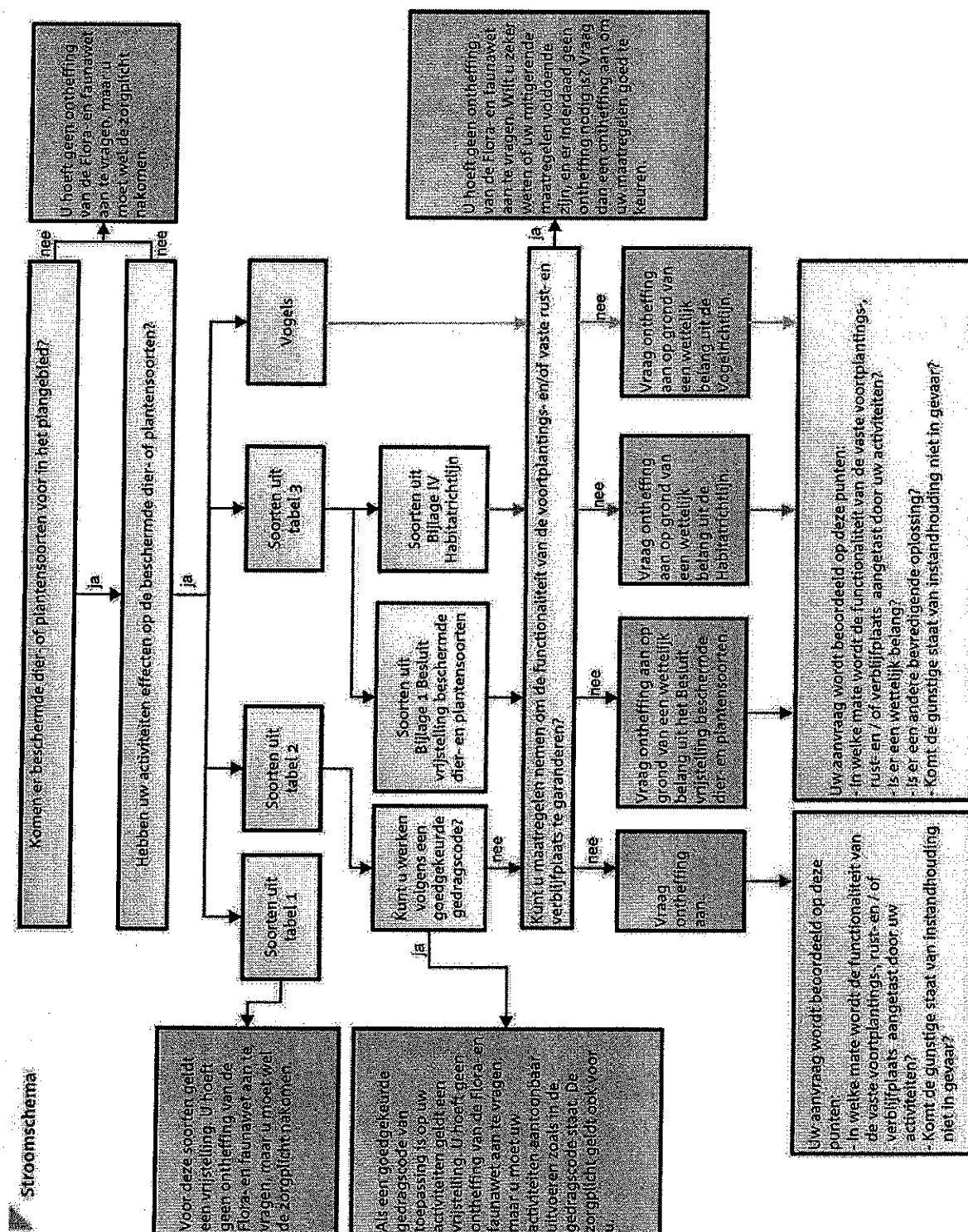
Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Stroomschema beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen
(bron: Dienst Regelingen)

OMGANG MET DE FLORA- EN FAUNAWET BIJ RUIMTELIJKE INGREPEN

Voor uitvoering van ruimtelijke ingrepen in een gebied met beschermde soorten zijn er twee mogelijkheden (zie ook stroomschema hiernaast):

1. Voorkom overtreding van de Ffwet door het treffen van mitigerende maatregelen;
2. Vraag ontheffing aan

1. Voorkom overtreding van de Ffwet door middel van mitigerende maatregelen

Overtreding van de Ffwet kan worden voorkomen door mitigerende maatregelen te treffen, waarmee negatieve gevolgen van de activiteit voorkomen worden. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van aanwezige beschermde soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen een soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld behoud van migratieroutes en foerageergebied. Veiligstellen ervan kan betekenen dat mogelijk geen ontheffing meer nodig is. Om hiervan zeker te zijn kan vooraf goedkeuring gevraagd worden aan Dienst Regelingen.

Voor het verkrijgen van een goedkeuring dient rekening gehouden te worden met een looptijd die overeenkomt met een ontheffingaanvraag.

2. Vraag ontheffing Ffwet aan

Voor activiteiten met het oog op het belang *ruimtelijke inrichting of ontwikkeling* wordt bij toetsing aan de Ffwet onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes. In **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is een overzicht opgenomen van de indeling van beschermde dier- en plantensoorten in deze beschermingsregimes.

tabel 1. Algemene soorten

In geval van activiteiten met het oog op het belang *ruimtelijke inrichting of ontwikkeling*, geldt bij overtreding van artikelen 8 t/m 13 van de Ffwet ten aanzien van soorten uit tabel 1 een vrijstelling van ontheffing.

tabel 2. Overige soorten

In geval van activiteiten met het oog op het belang *ruimtelijke inrichting of ontwikkeling*, geldt ten aanzien van soorten uit tabel 2 eveneens een vrijstelling van ontheffing, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen goedgekeurde gedragscode, dan is bij overtreding van verbodsbepalingen een ontheffing noodzakelijk. Een aanvraag wordt beoordeeld middels de **lichte toets**:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven. Om schade te voorkomen worden mitigerende maatregelen voorgeschreven.

tabel 3. Streng beschermde soorten

Bij schade aan soorten uit tabel 3 is altijd een ontheffing op de Ffwet nodig. In dit geval is de **uitgebreide toets** van toepassing:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort dient gewaarborgd te blijven;
- Er is geen minder schadelijk alternatief voor de voorgenomen activiteit;
- De activiteit voldoet aan een volgend belang:
 - *Bijlage 1 soorten*: Ontheffing wordt aangevraagd op grond van een belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (bijv. ruimtelijke inrichting of ontwikkeling).

- *Bijlage IV soorten Habitatrichtlijn*: Ontheffing wordt aangevraagd op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:
 - Bescherming van flora en fauna.
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid.
 - Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
- In geval van activiteiten die te karakteriseren zijn als *ruimtelijke inrichting of ontwikkeling* dient 'zorgvuldig handelen' in acht te worden genomen. Hiertoe dient de aanvrager actief op te treden om alle mogelijke schade aan de soort te voorkomen.

Vogels

Bij bescherming van vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen nesten die jaarrond zijn beschermd en nesten die alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd.

Bescherming vogelnesten tijdens broedseizoen

Tijdens het broedseizoen vallen alle bewoonde vogelnesten binnen de reikwijdte van artikel 11 van de Ffwet onder de definitie 'nest', en zijn beschermd. Een nest is de woonplaats die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Het verstoren van broedende vogels en hun nesten tijdens de broedtijd is verboden.

Bescherming vogelnesten buiten broedseizoen

Een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten zijn met ingang van september 2009 opgenomen op de *aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten* (Dienst Regelingen 2009). De soorten van deze lijst zijn opgenomen in tabel 1. De nesten van deze soorten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd. Bij jaarrond beschermde nesten worden de volgende categorieën onderscheiden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Als aanvulling op de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten is een aantal vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. Deze soorten vallen onder categorie 5 (zie ook tabel 2):

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Deze categorie 5-soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

tabel 1. Lijst jaarrond beschermde vogelnesten.

SOORT	KOLONIE-BROEDER	AANWEZIG IN BEBOUWDE OMGEVING	AANWEZIG IN NATUURGEBIED	CATEGORIE VASTE NESTEN
Boomvalk	nee	nee	ja	4
Buizerd	nee	nee	ja	4
Gierzwaluw	nee	ja	nee	2
Grote gele kwikstaart	nee	nee	ja	3
Havik	nee	nee	ja	4
Huismus	ja	ja	nee	2
Kerkuil	nee	ja	nee	3
Oehoe	nee	nee	ja	3
Ooievaar	nee	ja	nee	3
Ransuil	nee	nee	ja	4
Roek	ja	ja	nee	2
Slechtvalk	nee	ja	ja	3
Sperwer	nee	nee	ja	4
Steenuil	nee	ja	nee	1
Wespendief	nee	nee	ja	4
Zwarte wouw	nee	nee	ja	4

tabel 2. Vogelsoorten van categorie 5: voor deze soorten is inventarisatie wenselijk.

Blauwe reiger	Grauwe vliegenvanger	Raaf
Boerenwaluw	Groene specht	Ruigpootuil
Bonte vliegenvanger	Grote bonte specht	Spreeuw
Boomklever	Hop	Tapuit
Boomkruiper	Huiswaluw	Torenvalk
Bosuil	IJsvogel	Zeearend
Brilduiker	Kleine bonte specht	Zwarte kraai
Draaihals	Kleine vliegenvanger	Zwarte mees
Eidereend	Koolmees	Zwarte roodstaart
Ekster	Kortsnavelboomkruiper	Zwarte specht
Gekraagde roodstaart	Oeverwaluw	
Glanskop	Pimpelmees	

Omgevingscheck

Als een jaarrond beschermd nest zal verdwijnen door een ingreep is altijd een omgevingscheck nodig. Een deskundige moet dan vaststellen of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving. Als dat niet het geval is, dient voor zover mogelijk een alternatief nest te worden aangeboden. Is dat ook niet mogelijk, dan moet ontheffing worden aangevraagd. Houd er in dat geval rekening mee dat ontheffing alleen mogelijk is met een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn, te weten:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

Op basis van de belangen 'dwingende redenen van groot openbaar belang' en 'uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen' kan met ingang van september 2009 geen ontheffing meer worden aangevraagd.

ALGEMENE ZORGPLICHT

In de Ffwet is een zorgplicht opgenomen:

- *artikel 2, lid 1:* Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- *artikel 2, lid 2:* De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken).
- *artikel 10:* Indien wordt gehandeld overeenkomstig de zorgplicht, dan is van opzettelijk verontrusten van beschermde soorten (zoals bepaald in artikel 10) geen sprake. Een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 10 is dan niet aan de orde. Vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 10 voor streng beschermde soorten (tabel 3) is voor bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen wettelijk gezien niet mogelijk. Het opzettelijk verontrusten van soorten ten behoeve van bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen is dus niet toegestaan.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dienen dieren en planten zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te worden verplaatst, teneinde schade aan deze soorten zoveel mogelijk te voorkomen.

VANGEN EN VERPLAATSEN VAN SOORTEN

Als u voor het uitvoeren van uw mitigerende maatregelen dieren moet vangen en verplaatsen is dat geen overtreding van de artikelen 9 en 13 van de Ffwet. U heeft daarvoor geen ontheffing nodig. Het is namelijk niet uw bedoeling de dieren (definitief) aan de natuur te onttrekken. Het is toegestaan om soorten te verplaatsen uit de directe gevarenszone naar een vergelijkbare habitat in de directe omgeving. Voorwaarde is dat u de soorten in één keer verplaatst, zonder onnodig oponthoud. Dit geldt voor alle

beschermde planten en dieren, maar uitdrukkelijk niet voor vleermuizen, muizen en vogels i.v.m. de stressgevoeligheid van deze dieren. Voor het tijdelijk ergens anders onderbrengen van planten of dieren heeft u wel ontheffing nodig, omdat de soorten dan niet direct worden vrijgelaten in de omgeving.

ZORGVULDIG HANDELEN

In gedragscodes en in ontheffingaanvragen in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling waarbij het gaat om soorten van tabel 3, dient *zorgvuldig gehandeld* te worden. Zorgvuldig handelen gaat verder dan de hiervoor genoemde *algemene zorgplicht*, die een algemeen beschaafd en fatsoenlijk handelen inhoudt. Zorgvuldig handelen houdt in dat er geen wezenlijke invloed is op beschermde soorten en dat schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Hiertoe dient de aanvrager actief te handelen. Activiteiten die te bestempelen zijn als zorgvuldig handelen zijn mitigerende en compenserende maatregelen.

Tabel 1: Algemene soorten

Zoogdieren		veldmuis	Microtus aivalis	Stekken	
aardmuis	Microtus agrestis	vos	Vulpes vulpes	winggaardslak	Helix pomatia
bosmuis	Apodemus sylvaticus	wezel	Mustela nivalis		
dwergmuis	Microtus minutus	woelrat	Arvicola terrestris	Viaatplanten	
bünzing	Mustela putorius			aardaker	Lathyrus tuberosus
dwerfspitsmuis	Sorex minutus	Rapelen en amfibien		akkerklokje	Campanula rapunculoides
egel	Eriopacus europaeus	bruine kikker	Rana temporaria	brede wespenorchis	Epipactis helleborine
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus	gewone pad	Bufo bufo	breed klokje	Campanula latifolia
hees	Lepus europaeus	middelste groene kikker	Rana esculenta	gewone dotterbloem	Caltha palustris palustris
hommelijn	Mustela erminea	kleine watersalamander	Lissodonta vulgaris	gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
hultsspitsmuis	Citellus rufus	meerkikker	Rana ridibunda	grasklokje	Campanula rotundifolia
konijn	Oryctolagus cuniculus			grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
mol	Talpa europaea	Mieren		kleine maagdenpalm	Vincetoxicum
ondergrondse woelmuis	Plinytus subterraneus	behaarde rode bosmier	Formica rufa	knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
ree	Capreolus capreolus	kele rode bosmier	Formica polyctena	koningsvaren	Osmunda regalis
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	stomkruier	Formica truncorum	slanke sleutelbloem	Primula elatior
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus	zwartvugbosmier	Formica pratensis	zwanebloem	Bulotus umbellatus

Tabel 2: Overige soorten

Zoogdieren		kleine warmzeenaal	Nerophis lumbriciformis	grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea
dambert	Dama dama	kleine zeenaal	Synbranchia rostellatus	gulden sleutelbloem	Primula veris
edelhart	Cervus elaphus	kleine zilvermeel	Argemone schyrenae	harlekijn	Anacamptis morio
eekhoorn	Sciurus vulgaris	kleine zilvermeel	Raja microcellata	harlekijn	Anacamptis pyramidalis
grijze zeehond	Halichoerus grypus	kleine grondel	Pomatoschistus pictus	hondskruif	Hemerocallis monorchis
grote bosmuis	Apodemus flavicollis	kliploper	Ctenolabrus rupestris	honingorchis	Juniperus communis
steenmarter	Martes foina	kokoekstrog	Raja naevus	honingorchis	Juniperus communis
watrus	Odobenus rosmarus	kristalgrondel	Crystallagobius lineatus	klein graaskruif	Parietaria judaica
wild zwijn	Sus scrofa	lichtend sproffe	Murdochius murdochi	kleine keverorchis	Neotia cordata
zadelvot	Ploceus groenlandica	lozano's grondel	Pomatoschistus lozani	kleine zonnedauw	Drosera intermedia
		maantvis	Mola mola	kleine zonnedauw	Gentiana pneumonanthe
		makreelgong	Scomberomorus maximus	kleine zonnedauw	Campanula glomerata
		makreelgrondel	Proteromachus marmoratus	koralekroon	Corallorhiza innata
		makreelzeedonderpad	Trigloporus murrayi	koralekroon	Gentiana cruciata
		makreelzeedonderpad	Pomatoschistus norvegicus	lange ereprijs	Veronica longifolia
		makreelzeedonderpad	Gallia septentrionalis	lange zonnedauw	Drosera anglica
		makreelzeedonderpad	Argyrosomus regius	mannekeorchis	Orchis mascula
		makreelzeedonderpad	Gobius paganus	mannekeorchis	Vaccinium album
		makreelzeedonderpad	Echidna drummondii	mannekeorchis	Epipactis palustris
		makreelzeedonderpad	Callionymus lyra	mannekeorchis	Bysium chelidonium
		makreelzeedonderpad	Callionymus reticulatus	mannekeorchis	Parnassia palustris
		makreelzeedonderpad	Cetorhinus maximus	mannekeorchis	Arabis hirsuta anglica
		makreelzeedonderpad	Phoca hispida	mannekeorchis	Orchis anthropophora
		makreelzeedonderpad	Pagellus bogaraveo	mannekeorchis	Campanula persicifolia
		makreelzeedonderpad	Lebetus scorpioides	mannekeorchis	Orchis purpurea
		makreelzeedonderpad	Ameglossus lotenia	mannekeorchis	Campanula rapunculoides
		makreelzeedonderpad	Torpedo nobiliana	mannekeorchis	Gymnadenia conopsea
		makreelzeedonderpad	Liparis liparis	mannekeorchis	Dactylorhiza majalis praetextata
		makreelzeedonderpad	Myxine glutinosa	mannekeorchis	Drosera rotundifolia
		makreelzeedonderpad	Macrorhynchus solap	mannekeorchis	Cephalanthus rubra
		makreelzeedonderpad	Scomber japonicus	mannekeorchis	Campanula trachelium
		makreelzeedonderpad	Pagellus abrams	mannekeorchis	Ceterach officinarum
		makreelzeedonderpad	Raja radiata	mannekeorchis	Gentiana amarella
		makreelzeedonderpad	Baltes carolinensis	mannekeorchis	Orchis militaris
		makreelzeedonderpad	Synbranchia typhle	mannekeorchis	Cirsium dissectum
		makreelzeedonderpad	Rhinocentrus cimbrius	mannekeorchis	Calluna palustris amara
		makreelzeedonderpad	Rhinocentrus cimbrius	mannekeorchis	Dianthus deltoides
		makreelzeedonderpad	Squalius squalius	mannekeorchis	Asplenium trichomanes
		makreelzeedonderpad	Hippocampus ramulosus	mannekeorchis	Primula vulgaris
		makreelzeedonderpad	Spinachia spinachia	mannekeorchis	Hieracium amplexicaule
		makreelzeedonderpad	Diplocogaster bimaculata	mannekeorchis	Catepodium rigidum
		makreelzeedonderpad	Xiphias gladius	mannekeorchis	Asplenium scolopendrium
		makreelzeedonderpad	Gobius niger	mannekeorchis	Arnica montana
		makreelzeedonderpad	Dalatis litcha	mannekeorchis	Hemiphragma pulchra
		makreelzeedonderpad	Centrophorus niger	mannekeorchis	Gentiana campestris
		makreelzeedonderpad	Symphodus melops	mannekeorchis	Sedum pratensis
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Dactylorhiza incarnata
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Orchis insectifera
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Neotia nidus-avis
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Adonis vernalis
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Anacamptis corophora
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Menyanthes trifoliata
		makreelzeedonderpad		mannekeorchis	Campanula palustris

gevekte griet	Zeugopterus punctatus	bijenorchis	Ophrys apifera	weinekende nachtorchis	Platanthera bifida
gevekte lipvis	Labrus bergyia	blaaavaren	Cystopteris fragilis	wilde gage	Nyctea galie
gevekte pitvis	Callionymus maculatus	blauwe zeedistel	Eryngium maritimum	wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
glasgrondel	Aprisa minuta	bleek bosvogeltje	Cephalanthera dmanasonum	wilde kievistbloem	Fritillaria meleagris
golfrog	Raja undulata	boekenorchis	Himantoglossum hircinum	wilde marjolain	Origanum vulgare
goudharder	Liza aurata	bosorchis	Dactylorhiza maculata fuchsii	wit bosvogeltje	Cephalanthera longifolia
groene zeedonderpad	Taurulus bubalis	brede orchis	Dactylorhiza majalis majalis	witte muggeorchis	Pseudorchis alida
groenlandsgritaa	Sottniosus microcephalus	bruinrode wesp orchis	Epipactis atrorubens	zinkviooltje	Viola lutea calaminaria
grote kooxaarvis	Atherina presbyter	déslock	Allium ursinum	zomeradonis	Adonis aestivus
grote zeenaald	Synaglabus acus	dennenorchis	Goodyera repens	zomerdoelje	Leucogon aestivum
harthasmattetje	Agonist calaphractus	dultse geitbaan	Gentianella germanica	zwartsteelt	Asplenium adnigrum
horsthaai	Seychonus canicula	franjegeitbaan	Gentianella ciliata		
Islandse bandvis	Lumpenus lampretaeformis	geelg. bene wesp orchis	Epipactis nattereri	Kevers:	
kathaa	Seychonus stellaris	gele helmblom	Pseudokalmia lutea	vliegend hert	Lucanus cervus
klapmuts	Cystophora cristata	gevekte orchis	Dactylorhiza maculata maculata	Kreuzkransigen	
kleine pieteman	Echinosiphya vipera	groene nachtorchis	Dactylorhiza viridis	riverkreuk	Astacus astacus
kleine roodbaars	Sebastes viviparus	groensteel	Asplenium viride		
kleine slakdof	Liparis montagui	grote keversoerchis	Nectia ovata		

Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Bijlage 1 AMvB		bechtsteins vleermuis	Myotis bechsteinii	geelbuikvulp	Bombina variegata
Zoogdieren		bever	Castor fiber	gladder stang	Coronella austriacus
das	Meles meles	boevleermuis	Nyctalus leisleri	hoelikker	Rexia arvalis
boomarter	Martes martes	brandt's vleermuis	Myotis brandti	kamsalamander	Triturus cristatus
elkeermuis	Elomys quercinus	kransvis	Phoxocephalus phoxocephalus	kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempi
gewone zeehond	Phoca vitulina	bultrug	Megaptera novaeangliae	knoflookpad	Peledobates fuscus
veldspitsmuis	Cricetulus leucodon	bukskop (hite)	Hypsiglossus ampullatus	lederschildpad	Dermodon tigris
waldspitsmuis	Neomys fodiens	pijpergortvis	Kogia breviceps	muurhagedis	Pseudopus apodus
		divergentmuis	Baleenoptera acutorostrata	poelkikker	Rana lessonae
Reptielen en amfibien		muursteleke lynx	Lynx lynx	rugstreeppad	Bufo calamita
adder	Vipera berus	franje staart	Myotis nattereri	vroedmeesterpad	Alytes obstetricans
hazeltrom	Anguilla fragilis	gestreepte doolfin	Stenella coeruleoalba	zandhagedis	Lacerta agilis
ringdang	Natrix natrix	gewone doolfin	Delphinus delphis		
vinpootsalamander	Lissotriton helveticus	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Dagvlinders	Parnassius apollo
vuursalamander	Salamandra atra	gewone grootoorvleermuis	gewone grootoorvleermuis	apollovlinder	Lopidea achine
		gewone zanddoolfin	Megaptera novaeangliae	boezemdoog	Leucostictus pectoralis
		gewone vismuis	Globicephala melas	grote vuurvlinder	Lycena dispar
Vissen		griend	Grampus griseus	pimpelwitvleugel	Maculinea teleius
baekprik	Lampetra planeri	grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	tijmblauwtje	Maculinea arion
blutervoorn	Rhynchocyttus	grote hoelkermuis	Rhinolophus ferrumequinum	zilverdreefhoelkermuis	Coenonympha hebe
elvis	Phoxinus phoxinus	grote roze vleermuis	Nyctalus lasiopterus		
gestreepte elvis	Alburnus alburnus	hamster	Cricetus cricetus	Libellen	Oxygastra curtisi
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	hazelmuis	Muscardinus arvensis	bronslibel	Ophiogomphus cecilia
riverprik	Lampetra fluviatilis	ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	gaffelbel	Leucostictus pectoralis
		kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	gevekte witsnuitlibel	Aethna viridis
Dagvlinders		kleine rode vleermuis	Rhinolophus hipposideros	groene grazenmaker	Symphna pectica
bruin dikkopje	Erynnis tages	kleine zwaardwipvis	Pseudocara brassidensis	noordse winterjuffer	Leucostictus pectoralis
dwergblauwtje	Cupido minimus	laanvlieger	Eptesicus serotinus	oostelijke witsnuitlibel	Stylurus flavipes
overdijkkopje	Thymelicus acteon	meervleermuis	Myotis dasycneme	riverrombout	Leucostictus pectoralis
groot geaderd wijfje	Apollonia crataegae	moesvleermuis	Barbastella barbastellus	sterlijke witsnuitlibel	Leucostictus pectoralis
grote lipvoegvlinder	Limenitis populi	narsij	Minodon monodon		
heideblauwtje	Plebejus argus	noordse vismuis	Baleenoptera borealis	Vissen	Coregonus oxyrinchus
lepepage	Stymonidea w. albom	noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii	houting	Acipenser sturio
kalkgraslanddikkopje	Spialia serenus	noordse woelmuis	Microtus oeconomus	stuur	Lutjanus latans
keizersmantel	Argynnis paphia	oors	Orcinus orca	grivende waterweegbre	Liparis loati
klaverblauwtje	Cyanitis semirargus	otter	Lutra lutra	groenkeelorchis	Apium repens
purperstreppere moervlinder	Bombina ino	poelvis	Physeter catodon	knipend moerasorchis	Spiranthes spiralis
rode vliegvlinder	Lycaena hippodamia	roze vleermuis	Nyctalus noctula	zomerschroeforchis	
rouwmantel	Nymphalis antiopa	nog dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii		
tweedeurige hooftje	Coenonympha arcania	tuinmees	Tussock truncatus	Kevers	Dytiscus latissimus
veenspeere moervlinder	Bolita aquilonis	tweedeurige vleermuis	Vesperugo murinus	brede geelrandwaterroofover	Graphoderus bilineatus
veenhoelkermuis	Coenonympha tullia	vle vleermuis	Myotis myotis	gestreepte waterroofover	Cerambyx cerdo
veldspiermoervlinder	Melitaea cinxia	waterveermuis	Myotis daubentonii	heldenbok	Osmia nemora
woudspiermoervlinder	Scaphura euphratica	wilde kat	Felis silvestris	hulstkever	
zilvervis		witlanddijk	Lagenorhynchus acutus		
Voorplanten		witsnuitdijk	Lagenorhynchus albobarbatus	Weekdieren	Urtia crassus
groot zeegras	Zostera marina			befaatse stroommossel	Anisus vorticulus
				platte schijfhoorn	
Bijlage IV HR		Reptielen en amfibien	Hyla arborea		
Zoogdieren		boomkikker	Carella carella		
baardvleermuis	Myotis mystacinus	dikkopschildpad			

Bijlage E Natuurwaarden

2. Soortgericht onderzoek Sportpark Amstelhoef

Regelink
Ecologie & Landschap

Soortgericht onderzoek

Sportpark Amstelhoef - Oss

In het kader van de Flora- en faunawet

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	T.P. Molenaar
In opdracht van	gemeente Oss
P/A	Procensus BV. Mevr. M. Mirande
Rapportnummer	RA11042-02
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	7 november 2011
Aantal pagina's	40
Collegiale toets	B.J.A. Backx
Wijze van citeren	Molenaar, T.P. , 2011. Soortgericht onderzoek Sportpark Amstelhoeft - Oss. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA11042-02, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

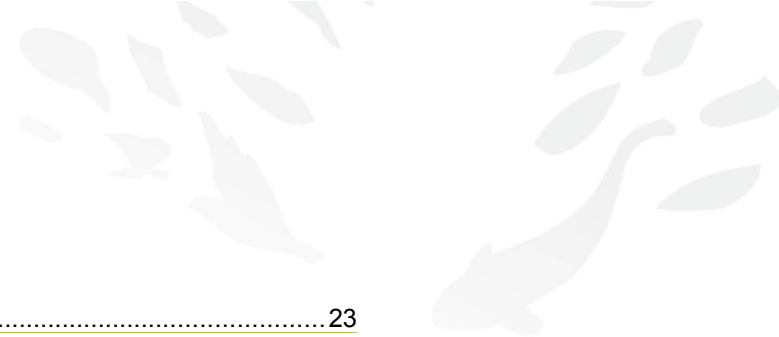
Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding.....	7
1.2 Doel.....	7
1.3 Leeswijzer.....	7
2 Werkwijze en inspanning.....	9
2.1 Amfibieën.....	9
2.2 Vissen.....	9
2.3 Broedvogels.....	10
2.4 Vleermuizen.....	10
2.5 Volledigheid inventarisatie.....	10
3 Omschrijving plangebied.....	11
4 Resultaten.....	13
4.1 Per soort.....	13
Amfibieën.....	13
Vissen.....	13
Broedvogels.....	13
Gewone dwergvleermuis.....	14
Laatvlieger.....	14
Gewone grootoorvleermuis.....	14
Overige zoogdieren.....	14
4.2 Per functie.....	15
Foerageergebied.....	15
Vliegroutes.....	15
Vaste rust- en of verblijfplaatsen.....	15
5 Ingreep.....	17
6 Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	19
6.1 Effecten.....	19
Amfibieën, vissen en overige zoogdieren.....	19
6.2 Toetsing Flora- en faunawet.....	19
7 Conclusies en aanbevelingen.....	21
7.1 Conclusies.....	21
Amfibieën en vissen.....	21
Broedvogels.....	21
Vleermuizen.....	21
7.2 Aanbevelingen.....	22
8 Geraadpleegde bronnen.....	23

8.1 Literatuur.....	23
9.2 Geraadpleegde websites.....	23
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied.....	25
Bijlage 2 Verspreidingskaarten.....	27
Bijlage 3 Voorlopig ontwerp sportpark.....	31
Bijlage 4 Flora- en faunawet.....	33
Verbodsbepalingen.....	33
Algemene maatregel van Bestuur (AmvB).....	33
Gedragscodes.....	35
Bijlage 5 Definities.....	37

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Oss is voornemens om sportpark Amstelhoef te herontwikkelen. Hiertoe dienen de bestaande kantine en kleedkamers en enkele bomenrijen verwijderd te worden.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna.

Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het gebied dat beïnvloed wordt door de voorgenomen ingrepen. Om die reden is in December 2010 een ecologische potentie-inschatting uitgevoerd door Regelink Ecologie & Landschap. Hieruit bleek dat in het plangebied in potentie beschermde soorten uit de groepen zoogdieren, amfibieën, vissen en vogels voorkomen. Derhalve heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van gemeente Oss, uitgezet via Procensus B.V., onderzoek uitgevoerd naar het daadwerkelijk voorkomen van deze soortgroepen.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke beschermde soorten komen voor binnen het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor aanwezige beschermde soorten?
- Leidt de ingreep (mogelijk) tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 3 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige beschermde soorten, en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 worden de conclusies en aanbevelingen gegeven. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2 Werkwijze en inspanning

Het plangebied Sportpark Amstelhoef - Oss is in de periode mei 2011 tot augustus 2011 8 maal bezocht. In onderstaande tabel is te zien voort welke soortgroep de inventarisatieronde vooral bedoelt was. Tijdens alle ronden is natuurlijk ook gelet op alle andere beschermde soorten. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in de onderstaande paragrafen per soortsgroep nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden ideaal voor het inventariseren van vleermuizen (Tabel 1), conform het vleermuisprotocol.

Tabel 1: Datum, temperatuur, bewolking, neerslag en windkracht van de dagen waarop de inventarisatie uitgevoerd is.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Naam medewerker	Weersomstandigheden
22-03-2011	avond	Amfibieën	T.P. Molenaar	9,0 °C \ 0 Bft \ droog \ helder
14-04-2011	ochtend	Amfibieën Broedvogels Vissen	T.P. Molenaar	8,5 °C \ 2 Bft \ droog \ geheel bewolkt
25-05-2011	avond	Vleermuizen Broedvogels	T.P. Molenaar	5,0 °C \ 1 Bft \ droog \ helder
16-06-2011	ochtend	Vleermuizen Broedvogels	T.P. Molenaar	15,4 °C \ 0 Bft \ droog \ geheel bewolkt
07-07-2011	avond	Vleermuizen Vissen	T.P. Molenaar	15,0 °C \ 0 Bft \ droog \ licht bewolkt
04-08-2011	nacht	Vleermuizen	T.P. Molenaar	13,5 °C \ 0 Bft \ droog \ helder
25-08-11	nacht	Vleermuizen	T.P. Molenaar	17,7 °C \ 0 Bft \ droog \ geheel bewolkt

2.1 Amfibieën

In de periode maart – april is tweemaal in de avondschemer gezocht naar heikikkers en naar eiklompjes van de heikikker. Daarnaast is geluisterd naar kooractiviteit van de soort. Als deze uitbleef is getracht met behulp van een geluidsopname de dieren te verleiden tot het beantwoorden van de afgespeelde roep.

2.2 Vissen

Met behulp van een steeknet, een groot schepnet van 50 bij 40 cm, zijn de watergangen vanaf de oever en vanuit het water, voor zover mogelijk, bemonsterd. Dit is twee maal gebeurd een keer in het vroege voorjaar en een keer in de zomer. In een koude periode trekken vissen naar dieper water. Om te voorkomen dat soorten gemist worden, is twee tot twee verschillende veldronden bemonsterd.

2.3 Broedvogels

Vanaf half april tot en met half juni zijn drie inventarisatieronden uitgevoerd. De rondes zijn uitgevoerd in het uur voor de avondschemer of in de eerste twee uur daglicht. Dit omdat de huismus wat later op de dag actief wordt als de andere broedvogels.

2.4 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken is op basis van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie, die vleermuizen uitzenden, hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme de soort niet met 100% zekerheid bepaald kon worden, is een opname gemaakt met een extern opname apparaat (type: Roland Edirol R09H). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Hierbij zijn de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast

Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) zijn de bezoeken tussen één uur na zonsondergang en één uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode is bij elk bezoek minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.5 Volledigheid inventarisatie

Het vleermuizenonderzoek is volgens het vleermuisprotocol van de Gegevens Autoriteit Natuur uitgevoerd.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies welke niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip niet aanwezig kunnen zijn. Dit is echter acceptabel gezien de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

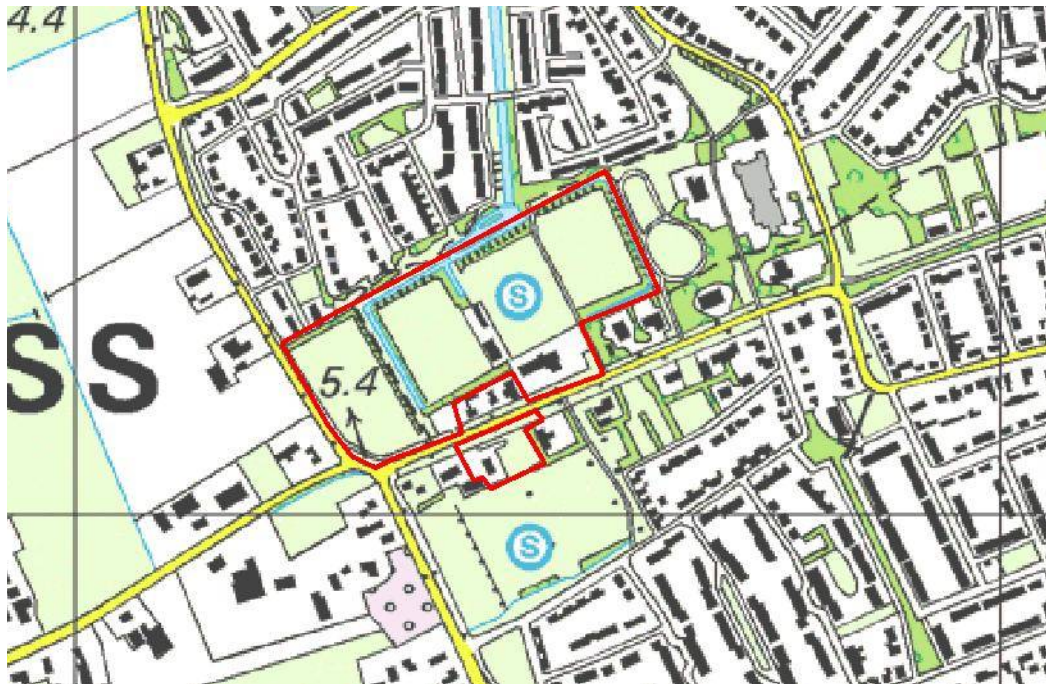
Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen op sportpark Amstelhoef aan de Amsteleindstraat in Oss in provincie Noord-Brabant. In figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven. Het plangebied wordt globaal begrenst door de Amsteleindstraat, Kleinussenstraat en de groenstroken tussen het sportpark en de noordelijk ervan gelegen woonwijk en de atletiekbaan aan de oostkant.

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 5):

- Sportvelden
- Enkele gebouwen deels met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur
- Breed ondiep stilstaand water (> 2 meter breed, < 1 meter diep)
- Bomenrijen bestaande uit eiken en populieren, mogelijk met holtes
- Bosschage bestaande uit diverse heesters en enkele eiken.

Figuur 1: Grens plangebied “Amstelhoef” in Oss

4 Resultaten

Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied enkele algemene amfibieën, drie soorten vleermuizen, een roekenkolonie en enkele algemene zoogdieren aangetroffen:

- gewone pad – *Bufo bufo*
- bruine kikker – *Rana temporaria*
- gewone dwergvleermuis – *Pipistrellus pipistrellus*
- laatvlieger – *Eptesicus serotinus*
- gewone grootoorvleermuis – *Plecotus auritus*
- roek – *Corvus frugilegus*
- egel – *Erinaceus europaeus*
- bunzing – *Mustela putorius*

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven. Kaarten van de gedane waarnemingen zijn opgenomen in Bijlage 2.

4.1 Per soort

Amfibieën

Vroeg in het voorjaar zijn een aantal veldronden uitgevoerd om kooractiviteit, volwassen individuen of eiklommen van heikikker te zoeken. Tijdens deze ronden zijn wel roepende gewone padden en bruine kikkers gehoord en gezien. Van bruine kikkers zijn ook eiklommen gevonden. Van de heikikker is geen activiteit waargenomen. Redelijkerwijs mag aangenomen worden dat de soort niet voorkomt in het plangebied.

Vissen

In april en juli zijn de watergangen binnen het plangebied bemonsterd op aanwezige vissoorten. Tijdens de bemonstering zijn enkele drie- en tiendoornige stekelbaarsjes gevangen. Bij de inschatting van December 2010 werd ingeschat dat de kleine modderkruiper mogelijk in het gebied voorkwam. Deze soort is echter niet aangetroffen. In de watergangen binnen het plangebied komen geen beschermde vissoorten voor.

Broedvogels

Op het sportpark zijn bij alle inventarisatieronden huismussen gezien. Van de soorten is echter geen nestlocatie in de te slopen bebouwing aangetroffen. De gierzwaluw, waarvan voorkomen mogelijk was, is weliswaar foeragerend boven aangrenzende woonwijken gezien maar er zijn geen nesten aangetroffen in de te slopen bebouwing.

In de noord-westhoek van het plangebied is in een oude populier een roekenkolonie aangetroffen. Het gaat om een kolonie van 10 tot 15 broedparen.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in lage aantallen aanwezig gedurende de zomer. Gemiddeld foerageren er in het plangebied 5 tot 10 dieren op een avond of ochtend. Er wordt vooral rondom de aanwezige bomenrijen gejaagd. Tijdens de eerste ronde maart zijn uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen, ongeveer 15 individuen, uit een woonhuis aan de Snijderstraat. Het gaat hier om een winterverblijfplaats.

De dieren gebruiken de bomen langs het fietspad tussen de twee westelijke sportvelden als vliegroute. Later in het seizoen werd ook de natte zone tussen de sportvelden en de woonwijken ten noorden van het plangebied als vliegroute gebruikt wordt.

In de periode mei – juli zijn twee zwermende gewone dwergvleermuizen aangetroffen voor de gevel van het gebouw met kleedkamers aan de Amsteleindstraat ter hoogte van nummer 108. Ze verdwenen uiteindelijk ook in de het pand. In de kleedkamers bevindt zich een zomerverblijf van enkele gewone dwergvleermuizen.

Kraam-, of paarverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Laatvlieger

De Laatvlieger is een enkele keer foeragerend waargenomen boven de sportvelden en boven de watergang die de noordgrens van het plangebied vormt. Het ging telkens om een enkel individu dat 10 tot 20 minuten in het plangebied jaagde en daarna door vloog naar een ander jachtgebied. Van de soort zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes waargenomen.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is een enkele keer foeragerend waargenomen in een van de bomenrijen. Het plangebied is geen essentieel foerageergebied en bevat geen vliegrouten en vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis.

Overige zoogdieren

De egel is regelmatig foeragerend waargenomen op de sportvelden. Een aantal maal ging het om juveniele dieren. Vermoedelijk zijn er nestjes van de egel aanwezig in de strook tussen het sportveld en tuinen van de huizen aan de Amsteleindstraat, of in de achtertuinen van die huizen.

De bunzing is ook regelmatig gezien en gehoord. De bunzing bleef vooral bij de bomenrijen en de ruigte eronder om te foerageren. Opvallend was dat bij avondronden de bunzing vaak te voorschijn kwam ter hoogte van het woonhuis ten westen van de parkeerplaats van het sportpark. Mogelijk dat er in deze achtertuin, in het schuurtje bijvoorbeeld, een rustplaats van de bunzing is.

4.2 Per functie

Foerageergebied

Het sportpark fungeert als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Ook voor de meer algemen zoogdieren als bunzing en egel heeft het deze functie. Het lage aantal vleermuizen in verhouding tot de grootte van het plangebied maakt dat het niet om essentieel foerageergebied gaat.

Vliegroutes

De bomenrij aan weerszijden van het fietspad tussen de sportvelden, in het verlengde van de Snijderstraat richting Amsteleindstraat, en de natte zone tussen het plangebied en de noordelijk gelegen woonwijk fungeren als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. Deze route lijkt van belang voor de winterverblijfplaats in een woonhuis aan de Snijderstraat. De vliegroute langs het fietspad lijkt daarmee essentieel te zijn voor het blijven functioneren van deze winterverblijfplaats.

Voor de andere soorten zijn geen vliegroutes waargenomen.

Vaste rust- en of verblijfplaatsen

In het voorjaar is een winterverblijfplaats aangetroffen in een woonhuis aan de Snijderstraat, huisnummer 23. Het gaat om een verblijfplaats van minimaal 15 gewone dwergvleermuizen. In de periode mei – juli is in de kleedruimte aan de Amsteleindstraat 108 een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het gaat om minimaal twee individuen.

Kraam-, en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn niet aangetroffen. Vaste rust-, en verblijfplaatsen van andere soorten vleermuizen en zoogdieren zijn niet aangetroffen.

Er bevindt zich een roekenkolonie in een oude populier langs het fietspad tussen de twee westelijke sportvelden. Nesten van de roek worden gezien als vaste rust- en verblijfplaats. Voor de roek geldt dat hun vaste rust en verblijfplaats het gehele jaar door beschermt is.

5 Ingreep

Gemeente Oss is voornemens om sportpark Amstelhoef opnieuw in te delen. Door het verschuiven van sportvelden, parkeergelegenheid en het afbreken van de huidige kantine en kleedkamers komt ruimte vrij voor een aantal nieuwbouwwoningen. Een indruk van de nieuwe situatie is opgenomen in bijlage 3. Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen van bebouwing
- verwijderen van begroeiing

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen, onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6 Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten

Het slopen van de kleedkamers aan de zuidzijde van de Amsteleindstraat leidt tot het verdwijnen van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. De gewone dwergvleermuis stelt weinig eisen aan dit type verblijfplaats en is flexibel genoeg om een ander locatie te vinden. De lokale populatie van de gewone dwergvleermuis bedraagt naar verwachting rondt de 1000 individuen. Het verdwijnen van een zomerverblijfplaats geen nadelig effect op de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis.

De winterverblijfplaats zelf ligt buiten het plangebied en blijft ongemoeid. Het verwijderen van de vliegroute langs die verblijfplaats heeft effect op het functioneren van deze verblijfplaats. Het resulteert in het teruglopen van het aantal dieren in de verblijfplaats. In hoeverre dit een effect heeft op lokale populatie is moeilijk in te schatten. Naar verwachting zullen niet alle dieren uit de verblijfplaats verdwijnen en het deel dat de verblijfplaats niet kan vinden zal een andere plek zoeken, als dat niet lukt overleven ze de winter niet. Door een goed alternatief aan te bieden als vliegroute zal het effect zeer beperkt zo niet afwezig zijn.

De functie foerageergebied blijft in de nieuwe situatie vergelijkbaar met de huidige. De ingreep heeft geen negatief effect op de functie foerageergebied.

Het rooien van de rij bomen langs het fietspad heeft, naast het verdwijnen van een vliegroute voor gewone dwergvleermuis, tot gevolg dat een kolonie roeken verdwijnt. In de omgeving zijn meerder oude populieren die geschikt zijn als kolonieboom. De roek is echter kieskeurig en het is niet gegarandeerd dat de kolonie zich verplaats naar een van deze bomen. Het verwijderen van de boom kan resulteren in een achteruitgang van de lokale populatie. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

Amfibieën, vissen en overige zoogdieren

De effecten worden niet specifiek behandeld omdat de aangetroffen soorten opgenomen zijn in tabel 1 van de Flora en faunawet. Voor soorten uit deze tabel geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algemene vrijstelling geldt van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet.

6.2 Toetsing Flora- en faunawet

Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Met de geplande ingreep gaan vaste rust- en/of verblijfplaatsen verloren van:

- gewone dwergvleermuis – *Pipistrellus pipistrellus*
- roek – *Corvus frugilegus*

De voorgenoemen ingreep heeft een negatief effect op de lokaal aanwezige

populaties van beide soorten, maar omdat het een gering aantal dieren betreft, zal de ingreep geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de soort op provinciaal en landelijk niveau. Toch is het niet toegestaan de ingreep zonder aanvullende mitigerende maatregelen uit te voeren. Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt namelijk onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen.

Omdat een ontheffing van de Flora- en faunawet slechts verkregen kan worden op basis van een bij de wet genoemd belang, zal de schade gemitigeerd moeten worden zodat deze verdwijnt. Voor de gewone dwergvleermuis is dit mogelijk: er is een mitigerende maatregel voorhanden die bewezen werkt. Voor de roek is een ontheffing nodig. Het is niet mogelijk te mitigeren zonder de huidige vaste rust- en verblijfplaats te verwijderen en het is niet mogelijk volledige garantie te geven dat de mitigerende maatregel werkt.

De ontheffing voor de roek is slechts te verkrijgen op basis van een van onderstaande in de wet genoemde belangen. Dit belang moet aantoonbaar aanwezig zijn.

- b. de bescherming van flora en fauna.
- c. de veiligheid van het luchtverkeer.
- d. de volksgezondheid of openbare veiligheid.

De mitigerende maatregelen dienen vastgelegd te worden in een mitigatieplan dat samen met deze rapportage als onderbouwing voor een ontheffingsaanvraag dient.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Amfibieën en vissen

- De heikikker is niet aanwezig in het plangebied.
- De kleine modderkuiper, of andere beschermde vissen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Broedvogels

- Aan de noordzijde van het fietspad tussen de Snijderstraat en de Amsteleindstraat is in een oude populier een roekenkolonie aanwezig.
- De huismus en gierzwaluw zijn beide foeragerend waargenomen in en rondom het plangebied. Nestlocaties zijn binnen het plangebied niet aangetroffen.

Vleermuizen

- In de kleedkamers aan de zuidzijde van de Amsteleindstraat (nr 108) is een zomerverblijfplaats van twee gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze verblijfplaats verdwijnt als gevolg van de werkzaamheden.
- Net buiten het plangebied is een winterverblijfplaats van ten minste 15 gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze verblijfplaats blijft gespaard.
- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor de strikt beschermde gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis en de meer algemene egel en bunzing. Het betreft geen essentieel foerageergebied.
- Gedurende het onderzoek werden twee vliegroutes van de gewone dwergvleermuis waargenomen. De route langs het fietspad is essentieel voor de net buiten het plangebied gelegen winterverblijfplaats. Deze vliegroute wordt verwijderd als gevolg van de werkzaamheden.
- Er zijn geen kraam- of paarverblijfplaatsen waargenomen.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet overtreden.

7.2 Aanbevelingen

- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient een mitigatieplan opgesteld te worden waarmee de gunstige staat van instandhouding van de waargenomen soorten gewaarborgd blijft.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 Literatuur

Arcadis. 2006. Gedragscide Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector. [[http://www.minlnv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=36944\(07-11-2011\)](http://www.minlnv.nl/cdlpub/servlet/CDLServlet?p_file_id=36944(07-11-2011))].

Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. K.N.N.V. Uitgeverij, Utrecht.

Gegevensautoriteit Natuur., 2009. Vleermuisprotocol. [<http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol-2-april-2009-pdf.pdf> (07-11-2011)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (07-11-2011)].

Molenaar, T.P., 2010. Ecologische quickscan sportpark Amstelhoef, Oss. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA10317-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica, 8(2): 391-401.

9.2 Geraadpleegde websites

www.batecho.eu

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Figuur 1: Te slopen pand

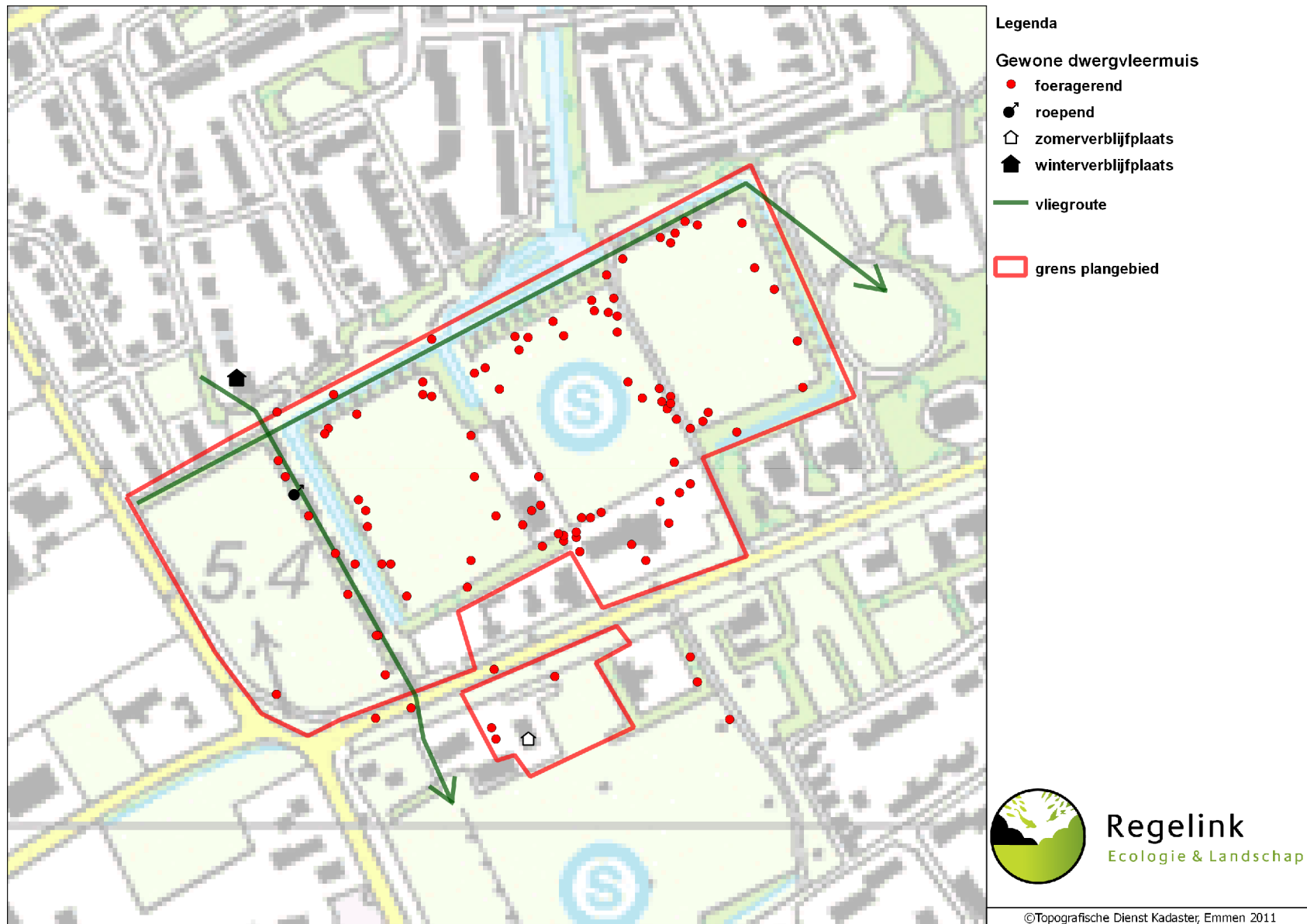

Figuur 2: Sportvelden met bomenrijen

Figuur 3: Vliegroute gewone dwergvleermuis

Bijlage 2 Verspreidingskaarten

Legenda

foeragerende vleermuizen

- Laatvlieger
- ▼ Gewone grootoorvleermuis

□ grens plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

Legenda

overige waarnemingen

▲ Egel

■ Bunzing

● Roek - kolonie

□ grens plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

Bijlage 3 Voorlopig ontwerp sportpark

Bijlage 4 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang. Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen

standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Bij onderhavige activiteit is de gedragscode van Bouwend Nederland (ARCADIS, 2006) het meest toepasselijk.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie Ministerie van EL&I (2010).

Bijlage 5 Definities

Algemeen belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van algemeen belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan dit object of deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, maar hiermee de duurzame instandhouding van die populatie niet in gevaar komt.

Baltslocatie

Wanneer we een locatie vinden waar de functie baltsen is, maar we geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen waarnemen, noemen we baltslocatie.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannetjes vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Bijzonder belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van bijzonder belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan dit object of deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, en daarmee de duurzame instandhouding van die populatie in gevaar komt.

Compensatie

Het nemen van maatregelen die ervoor zorgen dat wanneer een ingreep een blijvend negatief effect heeft op een object of locatie met een essentieel functie (vaste rust- of verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute) voor een of meerdere (soorten) vleermuizen, deze functie voor de betreffende vleermuizen wordt opgevangen door het creëren / geschikt maken / toegankelijk maken van een object of locatie die voor deze vleermuizen in aard en omvang in deze geschade essentiële functie kan voorzien.

Contactroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannetjes vleermuizen reageren op ander vleermuizen die hun territorium binnen vliegen en/of de baltsplaats naderen.

Ecotoop

Een ecotoop of landschapselement is het kleinste, ecologisch nog onderscheidbare gebied in een ecologisch classificatiesysteem van landschappen. Het vertegenwoordigt een relatief homogene, ruimtelijke gebiedseenheid met eigenschappen voor het meten en vastleggen van de gebiedsstructuur, functie en verandering.

Foerageergebied

Een gebied waarbinnen een soort foerageert.

Foerageren

Het verzamelen van voedsel.

Inpassingsplanning / Inpassingsplan

Een planning / plan hoe een ruimtelijke ontwikkeling in functies van het landschap en de functies voor flora en fauna ingepast kan worden.

Kolonie

Is een sociaal samenhangende genetisch verwante groep vrouwtjes (matriarchaal systeem), die in de loop van de verschillende seizoenen een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden gebruikt.

Kraamverblijfplaats

Wanneer we een object (bv huis, boom, ondergronds object) vinden waarin in de zomer een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie kramen is, noemen we het een kraamverblijfplaats.

Migratieroute

Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa.

Mitigatie

Het nemen van maatregelen om bij een ingreep een negatief effect op de vleermuizen, of de functie van een object of locatie voor de vleermuizen te voorkomen of zoveel mogelijk te verzachten.

Paargebied

Een gebied waarin een hoge concentratie paarterritoria of paarverblijfplaatsen liggen, noemen we een paargebied.

Paarlocatie

Wanneer we een zwermlocatie vinden waar de functie paren is, noemen we het een paarlocatie en zwermlocatie.

Paarterritorium

Een territorium waarbinnen een mannetjes vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes, noemen wij een paarterritorium. Binnen zijn paarterritorium zal zijn paarverblijfplaats liggen.

Paarverblijfplaats

Wanneer we een object (bv huis, boom, ondergronds object) vinden waarin in

voorjaar en/of het najaar een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie paren is, noemen we het een paarverblijfplaats.

(lokale) populaties

een sociaal samenhangende genetisch verwante groep vleermuizen van een soort (mannetjes en vrouwtjes) die gedurende de winter of zomer in één bepaald gebied leven en waarbij uitwisseling met andere populaties voornamelijk door middel van migratie en/of op zwermlocaties plaatsvindt

Rustplaats

Het object waarin of -aan een vleermuis gedurende de nacht rust, maar waar door die vleermuis niet de dag wordt doorgebracht.

Sociale geluiden

Geluiden die door vleermuizen met hun stembanden produceren, die voornamelijk een rol spelen in de sociale interactie tussen dieren. (i.t.t. echolocatie geluiden), en waarvan niet de specifieke functie (bijv. baltsroep) is vastgesteld.

Tussenverblijfplaats

Wanneer we een object (bv huis, boom, ondergronds object) vinden waarin we in de overgang van zomer- naar winterseizoen en winter- naar zomerseizoen een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), de functie niet paarplaats is en onze interpretatie is het overbruggen van afstand en/of tijd tussen de seizoenen, noemen we het een tussenverblijfplaats.

Werfroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannetjes de locatie van hun territorium en/of baltsplaats kenbaar maken.

Winterverblijfplaats

Wanneer we een object (bv huis, boom, ondergronds object) vinden waarin in de winter een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie overwinteren is, noemen we het een winterverblijfplaats.

Verblijfplaats

Wanneer we een object (bv huis, boom, ondergronds object) vinden waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie voor ons (nog) onbekend is, noemen we het een verblijfplaats.

Vliegroute

Een vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt.

Zomerverblijfplaats

Wanneer we een object (bv huis, boom, ondergronds object) vinden waarin in de zomer (gedurende de kraamtijd) een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie niet kramen is of de functie voor ons (nog) onbekend is, noemen we het een zomerverblijfplaats.

Zwermen

Gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat ze een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Zwermlocatie

Wanneer we een locatie vinden waar we dieren zien zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen) , in de herfst of het voorjaar, noemen we het een zwermlocatie.